

5. Ting-Toomey, S. (2015). Mindfulness. In J. Bennett (Ed.), Sage Encyclopedia of Intercultural Competence Volume 2 (pp. 620-626). Los Angeles, CA: Sage. https://www.researchgate.net/profile/Stella-Ting-Toomey/publication/303786100_MINDFULNESS/links/57520e9808ae10d93370e76d/MINDFULNESS.pdf retrieved on 15 June 2022

Лобецька І.М.

Старший викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті представлений короткий аналіз лексичних змін, що відбуваються в сучасній англійській мові, погляди сучасних британських лінгвістів, що досліджують мову як сутність, що динамічно розвивається. Нові технології, сучасні способи спілкування, сленг, всесвітні проблеми, глобальна культура, інші іноземні мови призводять до лексико-семантичних змін словникового складу англійської мови та її поповнення, про що свідчать численні приклади ЗМІ, наведені у статті. Процес навчання англійської мови як іноземної має бути переглянутий та оптимізований з урахуванням тенденцій розвитку міжкультурної комунікації в умовах полікультурного світу.

Ключові слова: глобалізація, «Глобальна англійська», лексичні зміни, стандартна англійська мова, молодіжний сленг.

Summary. The article presents the analysis of British linguists' views on lexical changes in modern English, the outlook on language as a dynamically developing structure. New technologies, slang, world's problems, Globish culture, other foreign languages, cultural evolution, military and political events of global concern bring about lexical-semantic changes in the English language word stock and vocabulary update which is substantiated by an array of sentences derived from Mass media. The process of learning English as a foreign language should be reviewed and optimized considering the development trends in intercultural communication in a multicultural world.

Key words: globalization, «Globish English», lexical changes, the standard English language, youth slang.

Глобалізація як процес всесвітньої економічної, політичної, культурної та релігійної інтеграції та уніфікації багатогранно впливає на зміни, що відбуваються в англійській мові в даний час. Англійська мова являє собою один із найкращих прикладів зміни та розвитку. Незважаючи на зміни в окремих сферах, загалом англійська мова змінюється не дуже швидко, і залишиться у звичному вигляді на досить довгий час. Виникає закономірне питання: як ставитися до всіх змін, що відбуваються в мові? На думку Майкла Свона, викладачам англійської мови навряд чи варто турбуватися. [4]

Проте, нам важливо уважно спостерігати за тим, що відбувається у мові, хоча б для того, щоб зуміти відповісти на запитання студентів про нововведення, а також вчасно модифікувати традиційні правила. Викладачі-автори навчальних посібників та граматичних збірок наділені особливою відповідальністю та повинні уникати неточностей та помилок. До найчастіших механізмів змін, що відбуваються в сучасній англійській мові в граматиці, лексиці та фонетиці відносяться такі: фонетична та структурна редукція, взаємний вплив одного варіанту або діалекту мови на інший, творчі інновації та продуктивне словотворення, а також взаємний вплив різних стилів мови та вплив інших мов [4].

Зміни в лексиці англійської мови відбуваються найпомітнішим чином: з'являються нові слова, а ті, що існують, — набувають нових значень, а деякі — повністю зникають [1]. Якщо проаналізувати сучасні англійськомовні засоби масової інформації (газети, журнали, радіо/телепередачі, фільми), то можна дійти висновку про такі джерела впливу на сучасну англійську мову:

- нові технології;
- сучасні методи спілкування;
- сленг молоді та підлітків;
- всесвітні проблеми;
- світова культура;
- інші іноземні мови.

Слід зазначити, що ще 20 років тому ніхто не знав, що означає *blog*, але коли користувачі інтернету стали писати *web logs online*, фраза була незабаром скорочена до *blog*, а автора було названо *blogger*. У наші дні користувачів мережі інтернет постійно застерігають про небезпеку *phishing* (злочинна спроба користування чужою банківською картою або іншими даними власника). *Phishing* нагадує інше англійське слово – «*fishing*», яке позначає «рибний лов; попадання на гачок».

Розділ на сайті британського агентства новин BBC «BBC News magazine» вивчає сучасні тренди в англійській мові, публікує списки найуживаніших слів останніх років, а також «слова року», які стали особливо популярними. До списку популярних слів останніх років, що часто вживаються, потрапили: Google, dotcom, texting, twitter, emoticon.

Серед найостанніших і найзнаменитіших слів, пов'язаних із всесвітніми проблемами, а саме з пандемією, було визначено слово «*vax*». До 2020 року на десять мільйонів лексем в інтернеті воно зустрічалось всього 1-2 рази. В 2020 році вакцини активно обговорювались тільки у вузьких медичних та дослідницьких колах, тому на загальній статистиці слова це не відобразилось. В 2021 році ситуація змінилась кардинально. Багато держав запустили рекламні кампанії про необхідність вакцинації, що тиражувались у ЗМІ та соцмережах. Частота вживання слова

збільшилась у 72 рази. Зміни торкнулись і форми минулого неозначеного часу дієслова «vaccinate», яке теж часто скорочується як «vaxxed».

Цікаво, що слово вже обросло регіональними ідіомами та сленгом. Наприклад, для слова «вакцинуватись» уже є декілька популярних замінників: *get the shot* та *get the jab*. Так, укол порівнюють з пострілом та ударом в щелепу.

Ще одним прикладом найпопулярнішої лексики, пов'язаної з сучасними способами спілкування, було названо дієслово *to unfriend*, що має значення «видалити когось із друзів із соціального сайту, наприклад, Facebook. Антонім *to friend someone* існував в англійській мові протягом століть, але не використовувався з 17 століття. На думку авторів Оксфордського словника, повернення дієслова свідчить про можливості постійних змін в англійській мові.

Друге місце за частотністю вживання зайняла фраза «24/7», що означає «24 години на добу, 7 днів на тиждень», що говорить про те, яким напруженим стало життя людей в останнє десятиліття. [2].

Серед інших змін дослідники називають деякі характерні риси сучасної лексики, пов'язані зі зростаючою роллю інтернету та інших інформаційних технологій. В даний час змінилися значення добре відомих раніше слів, наприклад: *bookmark*, *surf*, *spam*, *web*. Також дослідники відзначають розширення використання лексики з допомогою символу @; використання слова *dot* замість *full stop* (крапка). Відзначається також широке вживання префікса *cyber* як словотворчого елемента: *cyber bullying* — кібернасильство; *cyber dhaba* — певне місце на вулиці, де можна використовувати комп'ютер; *cyber loaf* — сидіти годинами в Інтернеті, ігноруючи покладені обов'язки; *cyber Cyrano* — автор, що складає за гроші Інтернет-профілі для інших; *cyber Monday* — понеділок після «чорної п'ятниці», поява словосполучень для позначення нових термінів чи понять, наприклад; *pod-slurping* — незаконне використання iPod або інших пристроїв, що завантажують інформацію з чужих комп'ютерів [3].

За даними лінгвістів молодіжний сленг, як показник приналежності до певної групи, також зазнає змін. Молоді люди часто використовують наступні слова та вирази: *sick*, що означає *great*, *crack someone up*, що означає сильно розсмішити когось, *full of beans* — бути повним енергії (лінгвісти відмічають, що мова йдеться про кавові боби, що заряджають людину енергією). Вираз *break a leg*, незважаючи на негативну конотацію буквального перекладу, означає побажання успіху, на зразок, «ні пуху, ні пера». Численні носії мови середнього віку не розуміють, що означають подібні слова чи речення та заперечують проти їх вживання. Деякі школи у Великій Британії б'ють на сполох, що молодіжний сленг все частіше з'являється у творах школярів.

Молодим людям важко спілкуватися без використання сленгу в офіційному (діловому) контексті. В одній зі шкіл Манчестера заборонили сленг і результати письмових робіт, зокрема екзаменаційних, стали покращуватися. St. Francis Xavier School запропонувала учням, які збираються скласти випускні іспити рівня А (*A-level*), вивчити, проаналізувати молодіжний сленг, а також дослідити його походження та функції. Британський експерт Т. Сорн вважає, що вивчення сленгу допомагає людям «розуміти призначення мови та шанобливо ставитися до мови». (*Slang helps people to develop a sense of «appropriacy» with regard to language use. «Appropriacy» means using the right variety of language in the right context*). [2]

Вважається, що листування по мобільному телефону створило швидкий і простий спосіб залишатися в контакті з друзями, що призвело до появи дуже коротких речень з використанням не лише літер, а й цифр. Замість написання речення *See you later* молоді люди і підлітки почали писати «C u l8r», а коли вони розповідають про щось веселе, вони пишуть *lol* замість повної форми *laugh out loud*. Нині некоректно використовувати такі скорочення у творах, заявах, офіційних документах. Однак, деякі скорочення можуть надовго закріпитись в англійській мові.

Зміни, що відбуваються в англійській мові, постійно досліджують «BBC News magazine» і «Global Language Monitor» і приходять до такого висновку: якщо розглянути найпопулярніші слова останніх десяти років, виявляється, що людей, що говорять англійською мовою, турбують питання війни, клімату, екології, технологій, а також особистості президентів, які справили на них сильне враження. Як показують дослідження, великий вплив на розширення лексичного складу англійської надають військові дії та політичні події, наприклад, війна в Україні. В англійській мові з'явився вираз *to be Ukrained*, що означає отримати глобальне приниження за неправомірні дії.[5] Також цікавим є вираз німецького походження, який було запозичено англійською мовою, *Putinversther* — той, хто розуміє та виправдовує Путіна. Цей вираз став майже лайливим. [6] У мову ввійшли такі військові терміни як: RPGs — гранатомети, UAVs — безпілотні літальні апарати, DHS — автоматична обробка даних, WMD — зброя масового знищення, а також наступні словосполучення: *collateral damage* — гарматне м'ясо, *enhanced interrogation techniques* — допити з «пристрастю».

Під впливом процесів глобалізації люди, які не є носіями мови, створюють свою власну форму англійської мови, яку нині дослідники називають «Globish English». Мова «Globish English» має більш обмежений словниковий запас (близько 1500 слів) та використовує прості граматичні конструкції. У «Globish English» повністю відсутні ідіоматичні висловлювання, використовуються переважно спрощені синтаксичні конструкції. Очевидно, що у зв'язку з розширенням меж вживання

англійської мови та визнанням різних її варіантів, акцент у процесі навчання переноситься з власне лінгвістичного компонента на такі складові, як соціолінгвістичні та стратегічні компетенції.

Стає зрозуміло, що дедалі більшого значення набувають уміння орієнтуватися у конкретній комунікативній ситуації, підбирати висловлювання, відповідні їй як за змістом, так і за формою, і навіть вибирати відповідні стратегії мовної поведінки, компенсувати недолік знання мови, зокрема і з допомогою невербальних засобів. Однак, для випускника ВНЗ необхідно все ж таки володіти іноземною мовою на рівні комунікативних компетенцій, які можуть дозволити вільно використовувати англійську мову у професійній та науковій діяльності, тому вибір швидше має бути зроблений на користь стандартної англійської мови. Таким чином, процес навчання англійській мові як іноземній має бути переглянутий та оптимізований з урахуванням тенденцій розвитку міжкультурної комунікації в умовах полікультурного світу. Тим більше, що останнім часом дослідники все частіше говорять про зміни в самій англійській мові, виявляють сліди впливу на неї з боку інших мов, що дозволяє говорити про багатосторонню спрямованість вектору лінгвістичного обміну в міжмовних взаємодіях.

Узагальнюючи вищевикладене, можна сказати, що широке розповсюдження англійської мови в сучасних умовах глобалізації призводить до того, що англійська мова зазнає помітних змін, стає чимось відмінним від того, що ми звикли вважати правильним. Сучасна мовна ситуація у світі поступово рухається від домінування стандартів англословних носіїв мови до переважання комунікативних методик використання англійської мови як засобу міжнародного спілкування між представниками різних націй і країн, а, отже, носіїв різних мов. Ці зміни повинні, безумовно, позначитися на процесі навчання англійської як іноземної.

Список використаних джерел

1. Simpson J., Weiner E. Oxford English Dictionary, Oxford. — 2015, volume twenty, ISBN 0-19-861186-2
2. <https://nonews.co/directory/lists/other/oxford-words>
3. <https://www.theguardian.com/books/2011/feb/05/henry-hitchings-neologisms#:~:text=refresh%20our%20perceptions,-,One%20reason%20we%20deploy%20neologisms%20is%20that%20existing%20words%20are,a%20particular%20word%20seem%20crass.>
4. Swan, M. What is happening in English? // English Teaching Professional. — 2005. № 40.—P. 69—74
5. <https://habr.com/ru/company/englishdom/blog/599483/>
6. <https://www.dw.com/ru/otkryla-li-vojna-v-ukraine-glaza-ponimajushhim-putina/a-61740310>